



Per-Olof Bolander

23 år
1985

Rädda barn på internet

denna moralpanikens ra är det svårt att se vem som marknadsför rad, påpekar Per-Olof Bolander.

Omedelbart efter julhelgen kom Rädda Barnen med en helsidesannons som är mer svårsmält än gröten, kinkan och Arne Weise tillsammans. Ämnet var en svårslagen kombination av det mest avskydda och det mest trendiga i tiden: edofiler och internet. Budskapet är att barnpornofilor är ett äret men att Rädda Barnen nu är upp kampen och uppmanar limnheten att hjälpa till.

Krönika

unnsen väcker obehag. Det är först avsikten, att skapa ett behag rikt mot barnporn på internet. Men annonsen är också behaglig i sig själv.

En iögonfallande rubrik i stor stil: "Tänk om ditt barn försvann. Och dök upp igen på internet." Ett fotografi på ett barns nakna överkropp i en ställning om kan associera till övergrepp. En kort text med en alarmistisk erklighetsbeskrivning, kamptorik och självprofilering. Så är dagens ideella opinionsbildning ut: emotionella kampanjer är målet är en slutlig lösning och medlet allmän aktivism – tillsammans kan vi stoppa anpornografien". Men är en sådan kampanj ett lämpligt medel mot barnporn på internet?

"Varje dag surfar de runt i andras olycka, pedofiler på internet." Jag är ingen internetmarkantier. Även om pedofilernas utnyttjande av internet är ett marginellt fenomen verkar det oemotsägligt att tekniken nederlättat att sprida och ta del av barnpornografiskt material, tillsammans med alla möjliga andra slags vidrigheter. Tanken till informationsutbyte utan additionella geografiska, ekonomiska och sociala begränsningar automatiskt skulle vara helt eller näst övervägande av godo är ett slag av en naiv liberalism som erkligheten hängrannande vederigt gång efter annan.

Så visst finns det barnporn på internet. Hur ofta och hur lätt kan man komma i kontakt med den i en annan sak. En artikel i Göteborgs-Posten (16/1) som använder till Rädda Barnens kampanj ger motsägelsefulla svar, som även annonsen. Å ena sidan kan barnporn "dyka upp på de mest oväntade ställen", och iPs journalist hittar efter femton minuters letande ett nakenfoto på en liten flicka och en elektronisk konversation mellan två edofiler. Å andra sidan beskrivs

pedofilerna som smarta, paranoidea IT-expert som skyddar sig med koder och ständigt flyttar runt på nätet. I så fall bör eventuell nätspaning rimligen överlätas åt dataexperter. Men om en amatör faktiskt kan hitta barnporn och chattande pedofiler på en kvart? Rädda Barnens annons uppmanar nätsurfare att anmäla sådana fynd. Annonsens utformning och stämningarna kring problemet gör att uppmaningen mycket lätt kan tolkas som en anmodan att aktivt söka porren. Det är här mitt illamående börjar bli akut, när jag tänker mig helgediga svenskar som just packat upp årets julklapp, ett Internet-abbonemang, och raskt surfar ut som privatspanare mot nätpedofiler. Barnporn är kanske svårt att hitta, men inte porr och inte barn.

Rädda Barnens privatspanare kommer antingen att hamna i nätets sjaskiga porrträsk eller kommer att skärskåda varje foto och text med barn efter misstänkta tendenser. Båda alternativen är patetiska och avrubbade.

Det ökade medvetandet om barnporn innebär delvis en träning i att uppfatta barn som sexuella objekt, att tänka som en pedofil.

Rädda Barnens annons har som förutsättning den vitt spridda illusionen att missförhållanden bäst bekämpas med maximal uppmärksamhet. Uppmärksamheten kring pedofila böjelser har fått bisarra resultat som jultornarnas vägran att ta barn i knäet men det finns mer subtila effekter som är mer skrämmande. Fotot i Rädda Barnens annons, liksom fotot i GP-artikeln, är barnbilder som kan tänkas tagna i de mest oskyldiga sammanhang. Ändå blir de verkningfulla användningar om motbudande övergrepp. Det ökade medvetandet om barnporn innebär delvis en träning i att uppfatta barn som sexuella objekt, att tänka som en pedofil.

Det var tidigare accepterat att mänskligt beteende rymdes sidor som man i gemen gjorde bäst i att ignorera om det var praktiskt möjligt. Ingående kunskaper om sådant var nödvändiga och oundviklig för yrkeskategorier som läkare och poliser, men med överhängande risk för emotionella yrkeskador. Rädda Barnen med flera hjälper nu till att göra oss alla till utbrända sedlighetspoliser.

Krigstips för företagare

Salomon Schulman har ett tips till de vita männen i krittstrecksrändigt, hur det ska bli mera go.

Krigskonsten är en kinesisk militärklassiker, över två tusen år gammal. Här vänds inga andra kinder till. Humanismen ges inte minsta stavelse. Den är totalbrutal. De samvetslösa får ägna sig åt zenbuddism eller annat kineseri. Min begeistring utgår inte från någon latjio machoinställning utan grundas i bokens obarmhärtighet.

Saklitteratur

Sunzi
Krigskonsten. Sunzi talar
Alhambra, 1996

Mao Zedong lär ha studerat verket grundligt och lärt sig av dess taktiska och strategiska förvecklingar. Idag har de tusen blomorna sedan länge vissnat och de hundra tankeskolorna stängt igen. I stället är det företagsledare i Europa, Östasien och Nordamerika som gräver i stridsskriften med utgångspunkt från sina globala erövringsplaner.

Således är det en initierad bok, inte minst för alla de grånande maoister som av sentimentala skäl håller kontakten med sitt gamla hemland, medan de i sitt yrkesmässiga liv går till attack ut på marknaden. Inte som grymma barbarer utan som protihungiga invadörer. Ett iterat förord av en Robin Yates föregriper det kliniska krigsspelet som utspelas på högsta serienivå. Krigsbilderna får Djingis Khans tartarhorder att framstå som dagisgång.

Sunzi fick namnet Wu, som skall betyda "den krigiske". Han var samtida med Konfucius. Läsaren kan vara lugn – här finns inte en



Stormning av stad. Sunzi föredrog att angripa med list. Framställning på bronskärl från 300-talet före Kristus.

rad filosofi eller mystik: ying och yang-tankar bör inhämtas i sällrare alster. Den lakoniska texten och de utbroderade bilderna där väsentligheterna ändå kommer till uttryck är den bärande idén.

Det handlar helt enkelt om att slå till i rätt ögonblick – men framför allt om att vinna. Allt annat är samvetsömt smäck.

Och man skall inte låta sig irriteras av de många truismer som radas upp – "skickliga befälhavare besegrar fienden utan strid", "undvik långa fälttåg" eller "innan kriget bryter ut, väg både dina och fiendens starka och svaga sidor mot varandra".

Banalitet tycker kanske många; vulgärt som krigets väsen skulle jag vilja påstå. Sanningarna när ställvis en freudiansk klimax, där det tvångsmässiga blandas med en obehaglig triumflust. Det handlar helt enkelt om att slå till i rätt ögonblick – men framför allt om att vinna. Allt annat är samvetsömt smäck.

Kungen av Wu bad befälhavaren skona hans två älskningskonkubiner. De hade inte lytt fältherrens marschorder utan bara stått och flinat. Självklart avrättades de inför den trumpetande kungen. Chevaleriska gester hör riddarromanen till. Pjunk slapp kineserna läsa, om inte annat så av kronologiska skäl.

Alhambras kulturgärning

Denne gamle kinesiske stridsmans erinran är oundgänglig för varje stabsbibliotek. Bokförlaget Alhambra skall tackas för ännu en kulturgärning i vårt land som redan på Sunzis tid var rena Hedenhörs. Krigsklassikern kan med största vinning läsas av såväl macho-lesbos som morske män med machiavelliska böjelser. Givetvis finns det en eller annan sköldmöss som tycker att boken borde censureras. Den lär ut ohyggliga och råa knep. Skulle dessa rysligheter komma ut på internet kan ju, Gud förbjude, sjuåringar skadas för livet och därmed vi själva. Och när de ungas mandarinvälde väl uppstår har vi ett nytt världskrig för dörren.

Men fredsfanatikerna har intet att frukta, kan jag försäkra. Det kriget kommer att bli kort. Ty då kan även den enklaste knekt sin Sunzi.

SALOMON SCHULMAN

Herzog som sin egen hjälte

Åren kring 1980 var Norstedts pocketböcker ingången till den tyska litteraturen. Fredrik Ekman fiskade upp en rar pärla för en femma.

Werner Herzog var en av de intressantaste tyska filmarna under sjuttiotalet; vem minns inte filmer som *Hjärta av glas*, *Aguirre*, *Caspar Hauser* och den hypnotiska, förtåtade stämning de var fyllda av? Efter nyinspelningen av Murnaus klassiker *Nosferatu* med Klaus Kinski i huvudrollen 1979 började emellertid Herzogs stjärna dala.

Antikvarietat

Werner Herzog
Att gå i kylan
Panter-serien, Norstedts, 1981

Hans filmer närmade sig allt mer pkearater och kalkonfilmens gränsmarker; de enda gånger han egentligen glimmade till under sina sista år är i operauppsättningarna –

bland annat av Wagners *Ring* i Bayreuth – där hans svulstiga romantiska drömmar kunde få utrymme utan att riskera att slå över i det löjliga.

Herzog har också gett ett bidrag till litteraturen med en märklig volym betitlad *Att gå i kylan* (*Von Gehen in Eis*), som kom ut 1978 och som tre år senare översattes till svenska. Att gå i kylan är en utsökt liten bok, blott hundra sidor lång, och utgörs av Herzogs dagboksanteckningar under en fotvandring mellan München och Paris, från den 23 november fram till den 14 december.

Botvandring

Regissören företog sig denna marsch för att han hade mottagit ett telefonsamtal, som berättade att en av hans skådespelare, Lotte Eisner, hade insjuknat i cancer. Vandringen till Eisners bostad i Paris blir till en slags botvandring, en färd som på något skäl göra henne frisk. Hans tankar upptas blott av en enda sak: Eisners tillfrisknande: "Lotte Eisner får inte dö, hon kommer inte att dö, jag tillåter

det inte. Hon ska inte dö, hon ska inte. Inte nu hon får inte. Nej, nu dö för hon inte, för hon döer inte. Jag går med fasta steg. Och nu darrar jorden."

Genom det gråkalla tyska landskapet går Herzog med bestämda steg, han tar sig in i övergivna sommarstugor för att övernatta; han slirar över leriga åkrar och banar sin väg genom skogspartier där de raggiga granarna droppar av novemberens slaskiga skyar.

Det märkliga med boken är att den trots sin gråa och prosaiska inramning genomgående visar upp icensättaren och illusionisten Herzog i ogenerad helfigur.

Herzog hade antagligen rent uppsatt när han skrev ner sina känslor i dagboken. Herzog förnekar dock inte sin dramatiska ådra. Han är medveten om varje blick som landar på honom, hur landskapet talar till just honom och hur han stjal rollen som hjälte i dramet.

Att gå i kylan kunde vara manus till en klassisk Werner Herzog-film, ett faktum som varken förtar berättelsens brijans eller läs-värde.

FREDRIK EKMAN